

บทคัดย่อ

ชื่อลาคณิพนธ์	: การก่อเกิด การพัฒนาและการนำไปปฏิบัติ ของ นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ชื่อผู้เขียน	: นายเฉลย แสงอุส่าห์
ชื่อปริญญา	: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา	: 2544

การศึกษา เรื่อง การก่อเกิด การพัฒนา และการนำไปปฏิบัติของนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการทางนโยบายในแง่ของการก่อเกิด การพัฒนา การนำไปปฏิบัติ รวมถึงแนวทางที่ควรปรับปรุงแก้ไข ของนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยศึกษาในขอบเขตของเวลาระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2543 ถึง เดือน ตุลาคม 2544

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงจำแนก(Classification)ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา(Content analysis) และเชิงพรรณนา(Descriptive) โดยยึดตัวแปรต่าง ๆ ในกรอบแนวคิดเป็นแนวทางประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์หาข้อสรุป

แหล่งข้อมูลในการศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลเอกสาร(Documentary data) ซึ่งได้จากนโยบายรัฐบาล กฎหมาย กฎระเบียบ คู่มือปฏิบัติ เอกสารงบประมาณ รายงานการประชุม และข้อมูลจากสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ 2) ศึกษาจากการสัมภาษณ์(Interview) ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายในระดับชาติ ซึ่งอยู่ในส่วนกลาง และผู้เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค โดยเลือกผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี เป็นแหล่งข้อมูล และ 3) ศึกษาจากการสังเกตการณ์(Observation) ในกระบวนการกำหนดและพัฒนานโยบายด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ

ผลการศึกษา ปรากฏว่า

1. การก่อเกิดนโยบาย

การก่อเกิดนโยบายนี้ เป็นการนำนโยบายกองทุนพัฒนาชนบทที่มีและดำเนินการอยู่เดิมมาเป็นแบบเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณารูปแบบ โครงสร้างการบริหารและการจัดการมาคัดสรร

(2)

นำสิ่งที่ดีมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดกรอบนโยบายขึ้นมาใหม่ แก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นและป้องกันปัญหาที่อาจจะมีได้อีก ซึ่งการก่อเกิดนโยบายฯ นี้ สอดคล้องกับตัวแบบทางวิชาการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายที่เรียกว่า ทฤษฎีตัวแบบปรับแก้ของเดิม(Incremental model)

2. การพัฒนาโยบาย

นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้พัฒนาจากนโยบาย"กองทุนพัฒนาชนบท" ที่ได้เริ่มจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย กองทุนพัฒนาชนบท พ.ศ. 2527 วันที่ 4 ธันวาคม 2527 ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระและเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบมาหลายครั้ง

จากการศึกษาการพัฒนาโยบาย พบสาระความแตกต่างที่สำคัญของนโยบายฯ นี้ กับนโยบายเดิมที่กล่าวถึง ในประเด็นสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) นโยบายนี้มอบเงินทุนให้แก่ทุกหมู่บ้าน อย่างเท่าเทียมกันตามเขตปกครอง คือ หมู่บ้านละล้านบาท
- 2) มอบอำนาจให้ประชาชนในหมู่บ้านบริหารเงินกองทุนนี้กันเอง ตามหลักประชาธิปไตย ในรูปแบบคณะกรรมการกองทุน
- 3) ให้คณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้านบริหารเงินด้านจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนโดยผ่านระบบบัญชีของธนาคารเท่านั้น ไม่ให้มีเงินผ่านมือคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งการรับชำระหนี้เงินกู้ด้วย
- 4) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำและเสนอแนะการดำเนินงานเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง

3. การนำนโยบายไปปฏิบัติ

นโยบายที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนเป็นสำคัญ มีการรูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม และบริหารจัดการโดยการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางวิชาการที่เรียกว่า ทฤษฎีตัวแบบการพัฒนาองค์กร(Organization Development model)

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการฝึกอบรมแก่คณะกรรมการเพื่อเตรียมพร้อมในการดำเนินงานก่อนการโอนเงิน
- 2) ควรจัดให้มีการสัมมนาเพิ่มพูนขีดความสามารถของประชาชนในการเป็นสมาชิกของกองทุน

(3)

- 3) ควรมีการประเมินผลเพื่อจัดระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องปรับปรุง
- 4) ควรให้มีการรายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน โดยคณะกรรมการกองทุน
- 5) ควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานกองทุน ผ่านแผนพัฒนาตำบล
- 6) ควรใช้ข้อมูลอาชีพของประชาชน ในการวางแผนส่งเสริมอาชีพสมาชิกกองทุน
- 7) ควรมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อเป็นที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน และเป็นศูนย์การเรียนรู้
- 8) ควรมีการสร้างเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว
- 9) ควรมีการคัดเลือกสมาชิกกองทุนที่ประสบความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือแนะนำสมาชิกกองทุนในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน
- 10) ควรมีระเบียบสำหรับการจัดการกองทุนชนบทและกองทุนเมือง ที่แตกต่างกัน
- 11) ควรจัดให้มีคณะติดตามงาน ในลักษณะ คณะผู้ตรวจการกองทุน
- 12) ควรวางแผนงานในเชิงบูรณาการของโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการผลักดันและถ่ายทอดนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างสอดคล้องประสาน

ABSTRACT

Title of Research Paper : The Formation Development and
Implementation of the Village and
Urban Revolving Fund Policy

Author : Chaloie Sangusah

Degree : Master of Art (Social Development)

Year : 2001

The study of Formation Development and Implementation of the Village and Urban Revolving Fund Policy has objectives for studying policy process in formation development and implementation as well as to reveal policy on the Village and Urban Revolving Fund during November 2000 – October 2001 .

This study is the classification approach to analyze data in content analysis and descriptive method according to variables in conceptual framework.

Data sources are divided in 3 parts 1) Documents such as government polices law and Regulation, handbook, budget document, meeting report, and other information from mass media 2) Interviewing the key informants who involved with national policy in central and regional sectors by selecting from both provincial ,district and village in Singburi Province 3) Observation in formulation and implementation process.

Findings**1) Policy Formation**

Formation of the village and Urban Revolving Fund policy was an application of Rural Development Fund project by revising the formation, administrative structure and management process and correcting the problems once happening to make better solution. So it was considered as incremental model.

(5)

2) Policy Development

This policy was developed from Rural Development Fund which was established by Prime-Minister Bureau on 4 December 1984. It was revised many times from 1985 until the present time

The study found different points from the original policy as follows:

- 1) This policy gives one million bath to every village equally.
- 2) It gives people authority in democracy system pass through Village Fund Committee.
- 3) The Village Fund Committee pay the loan by bank transferring only.
- 4) Government officials give only suggestion without deciding to village and Urban Revolving Fund.

The policy emphasized on people and community participation. Therefore, motivation, leadership application and teamwork management were used more than controlling in policy implementation process. This related to the organization development model.

Recommendations :

- 1) It should train the Village Committee to prepare themselves for fund operation before fund transfer.
- 2) It should has semina to improve capability of the Fund's members.
- 3) It should evaluate the villages for classification of good, middle and poor levels.
- 4) It should has report and monitoring the progress of project every month by the Village Revolving Fund.
- 5) It should encourage the local organizations to support Fund operation in tambol development plan.
- 6) It should use the occupational data to planer career promotion of the Village Fund member
- 7) Fund centers should be established in each community as a learning center.
- 8) Village Revolving Fund Net-working should be set up as soon as possible.
- 9) It should select the successful members in occupation to help other members in " friends help friends " style.
- 10) Rural and urban funds should have seperation and differentiation.
- 11) It should has monitoring team as a Fund inspector.
- 12) Integrated project should be formulated and implemented with coordination of every concerning unit in the Communities